

A very very long title

- with a subtitle

En himla bra svensk titel
- *med en undertitel*

Anna Andersson

Supervisor : Min handledare
Examiner : Min examiner

Upphovsrätt

Detta dokument hålls tillgängligt på Internet - eller dess framtida ersättare - under 25 år från publiceringsdatum under förutsättning att inga extraordinära omständigheter uppstår.

Tillgång till dokumentet innebär tillstånd för var och en att läsa, ladda ner, skriva ut enstaka kopior för enskilt bruk och att använda det oförändrat för ickekommersiell forskning och för undervisning. Överföring av upphovsrätten vid en senare tidpunkt kan inte upphäva detta tillstånd. All annan användning av dokumentet kräver upphovsmannens medgivande. För att garantera äktheten, säkerheten och tillgängligheten finns lösningar av teknisk och administrativ art.

Upphovsmannens ideella rätt innefattar rätt att bli nämnd som upphovsman i den omfattning som god sed kräver vid användning av dokumentet på ovan beskrivna sätt samt skydd mot att dokumentet ändras eller presenteras i sådan form eller i sådant sammanhang som är kränkande för upphovsmannens litterära eller konstnärliga anseende eller egenart.

För ytterligare information om Linköping University Electronic Press se förlagets hemsida <http://www.ep.liu.se/>.

Copyright

The publishers will keep this document online on the Internet - or its possible replacement - for a period of 25 years starting from the date of publication barring exceptional circumstances.

The online availability of the document implies permanent permission for anyone to read, to download, or to print out single copies for his/hers own use and to use it unchanged for non-commercial research and educational purpose. Subsequent transfers of copyright cannot revoke this permission. All other uses of the document are conditional upon the consent of the copyright owner. The publisher has taken technical and administrative measures to assure authenticity, security and accessibility.

According to intellectual property law the author has the right to be mentioned when his/her work is accessed as described above and to be protected against infringement.

For additional information about the Linköping University Electronic Press and its procedures for publication and for assurance of document integrity, please refer to its www home page: <http://www.ep.liu.se/>.

Abstract

The abstract is a short summary of your work: what was studied and how, and what the main findings were.

The second paragraph of the abstract.

Acknowledgments

I want to thank my supervisor and my examiner for their guidance.

Contents

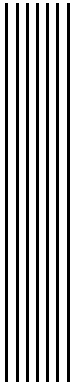
Abstract	iii
Acknowledgments	iv
Contents	v
List of Figures	vi
List of Tables	vii
Úvod	1
1 Společná editace dokumentů	2
1.1 Požadavky na systém	3
2 Přístupy k synchronizaci	4
2.1 Operační transformace	4
2.2 Bezkonfliktní replikované datové typy	4
3 Návrh a implementace	5
3.1 Ukládání historie	5
4 Vyhodnocení	6
4.1 Diskuse výsledků	7
Závěr	8
Literatura	9

List of Figures

0.1	Typický průběh společného psaní dokumentu	2
0.1	Počet úprav podle dne v týdnu a hodiny ve sledovaných relacích	7

List of Tables

0.1	Průměrná latence a velikost uložených dat podle počtu uživatelů	6
-----	---	---



Úvod

Textové dokumenty dnes jen výjimečně vznikají v rukou jediného autora. Studenti píší seminární práce ve dvojicích, vývojáři společně udržují technickou dokumentaci a výzkumné týmy dokončují články na poslední chvíli z několika míst najednou. Aby takové psaní fungovalo, musí editor zajistit, že všichni účastníci vidí stejný text a že se žádná úprava neztratí.

Cílem této práce je porovnat dva hlavní přístupy k synchronizaci dokumentů při společné editaci v reálném čase, operační transformaci a bezkonfliktní replikované datové typy, a ověřit je na prototypu webového editoru. První kapitola vymezuje požadavky na takový systém, druhá popisuje oba přístupy, třetí návrh prototypu a čtvrtá výsledky měření.

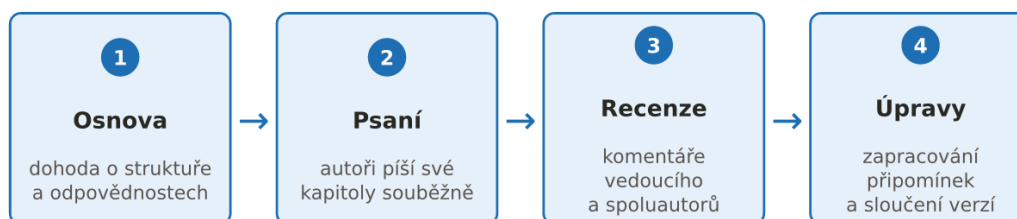
1 Společná editace dokumentů

Společnou editací rozumíme situaci, kdy více uživatelů upravuje tentýž dokument a jejich změny se navzájem propisují bez ručního slučování. Podle toho, jak rychle se změny šíří, rozlišujeme tři základní režimy práce:

- **asynchronní editace**, při níž si autoři předávají celé verze dokumentu a slučují je až dodatečně,
- **editace se zámky**, kdy smí v jednu chvíli upravovat určitou část dokumentu jen jeden autor,
- **editace v reálném čase**, při níž se každá změna okamžitě promítne ostatním uživatelům.

Tato práce se zabývá výhradně posledním režimem. Ten je pro uživatele nejpohodlnější, ale klade největší nároky na návrh systému, protože změny vznikají souběžně na mnoha místech a přicházejí v různém pořadí.

Editace v reálném čase přitom nemění jen techniku, ale i průběh celé spolupráce. Typický postup společného psaní, jak jej popsali dotazovaní uživatelé, zachycuje Figure 1.1.



kroky 2 až 4 se opakují, dokud recenze přináší podstatné připomínky

Figure 1.1: Typický průběh společného psaní dokumentu

1.1 Požadavky na systém

Z rozhovorů s uživateli existujících editorů a z odborné literatury jsme odvodili čtyři požadavky, které musí systém pro společnou editaci splnit:

1. konvergence, tedy po doručení všech změn mají všechny kopie dokumentu stejný obsah,
1. zachování záměru, tedy výsledek úpravy odpovídá tomu, co autor v okamžiku úpravy viděl,
1. odezva, tedy lokální úprava se projeví okamžitě bez čekání na server,
1. odolnost, tedy krátkodobý výpadek spojení nevede ke ztrátě rozepsaného textu.

První dva požadavky se týkají správnosti, zbylé dva použitelnosti. V praxi se ukazuje, že právě kombinace okamžité odezvy a zaručené konvergence je nejtěžší částí celého návrhu.



2 Přístupy k synchronizaci

Systémy pro společnou editaci v reálném čase si každou změnu nejprve provedou lokálně a teprve potom ji rozešlou ostatním účastníkům. Liší se především tím, jak řeší situaci, kdy dvě změny vzniknou souběžně a každý účastník je obdrží v jiném pořadí.

2.1 Operační transformace

Operační transformace vychází z práce Ellise a Gibbse [1], kteří jako první popsali, jak upravit souběžnou operaci tak, aby ji bylo možné provést i po jiné operaci, o které její autor nevěděl. Každá úprava se zapisuje jako operace vložení nebo smazání na určité pozici v textu.

Pokud například jeden uživatel vloží slovo na začátek odstavce a druhý současně smaže slovo na jeho konci, musí se pozice mazání posunout o délku vloženého slova. Tento posun počítá transformační funkce.

2.1.1 Transformační funkce

Transformační funkce dostane dvojici souběžných operací a vrátí jejich upravené verze. Aby všechny kopie dokumentu konvergovaly, musí funkce splňovat takzvané transformační vlastnosti, jejichž dodržení je pro obecné operace obtížné dokázat. Většina nasazených systémů proto spoléhá na centrální server, který určuje jediné pořadí operací.

2.2 Bezkonfliktní replikované datové typy

Druhý přístup představují bezkonfliktní replikované datové typy, souhrnně označované zkratkou CRDT [2]. Místo dodatečné úpravy operací volí takovou reprezentaci dokumentu, v níž souběžné operace komutují a jejich pořadí nemá na výsledek vliv.

Replikovaný datový typ je bezkonfliktní, pokud libovolné dvě repliky, které obdržely stejnou množinu aktualizací, mají stejný stav bez ohledu na pořadí jejich doručení.

Každý znak dokumentu dostane jednoznačný identifikátor, který zůstává stejný po celou dobu existence znaku. Pozice vložení se pak neurčuje číslem, ale odkazem na identifikátor sousedního znaku, takže ji souběžné úpravy jinde v textu nemohou posunout.



3 Návrh a implementace

Prototyp editoru se skládá z webového klienta, synchronizačního serveru a databáze, do níž server průběžně ukládá stav dokumentů. Klient i server jsou napsány tak, aby bylo možné synchronizační vrstvu vyměnit a porovnat oba popsané přístupy na stejném uživatelském rozhraní.

Klient udržuje lokální repliku dokumentu a každou úpravu uživatele převede na operaci nad replikovaným datovým typem. Operace se odesílají serveru po dávkách, aby se při rychlém psaní nezahltila síť. Zjednodušené zpracování příchozí dávky na serveru ukazuje následující výpis:

```
def zpracuj_davku(dokument, davka):
    for operace in davka.operace:
        if operace.id in dokument.pouzite:
            continue
        dokument.aplikuj(operace)
        dokument.pouzite.add(operace.id)
    rozesli_ostatnim(dokument.id, davka)
```

Protože operace komutují, nemusí server dávky řadit ani transformovat. Stačí, když zajistí, že se žádná operace neprovede dvakrát a že každá dávka dorazí ke všem připojeným klientům.

3.1 Ukládání historie

Server neukládá jen výsledný text, ale celý log operací. Z logu lze obnovit libovolnou dřívější verzi dokumentu a znovu sestavit stav repliky klienta, který byl delší dobu odpojen. Tento přístup odpovídá architektuře založené na neměnném záznamu událostí, jak ji popisuje Kleppmann [3]. Aby log nerostl neomezeně, server jej v pravidelných intervalech zhušťuje do snímků.

4

Vyhodnocení

Prototyp jsme porovnali s referenční implementací operační transformace na sadě záznamů skutečných editačních relací. Pro každou relaci jsme sledovali latenci, tedy dobu mezi úpravou u autora a jejím zobrazením u ostatních účastníků, a průměrnou latenci relace jsme spočítali podle (4.1):

$$\bar{t} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (t_i^{\text{doručení}} - t_i^{\text{úprava}}) \quad (4.1)$$

kde n je počet operací v relaci. Naměřené hodnoty pro různý počet souběžně pracujících uživatelů shrnuje Table 4.1.

Table 4.1: Průměrná latence a velikost uložených dat podle počtu uživatelů

Uživatelé	Latence OT (ms)	Latence CRDT (ms)	Data (kB)
2	38	35	12
5	52	41	19
10	87	48	31
20	164	63	58

S rostoucím počtem uživatelů roste latence operační transformace výrazně rychleji, protože server musí každou operaci transformovat proti všem souběžným operacím. Cenou za nižší latenci CRDT je větší objem uložených dat, neboť každý znak nese svůj identifikátor. Rozložení úprav v čase, z něhož vychází zátěžový test, ukazuje Figure 4.1.

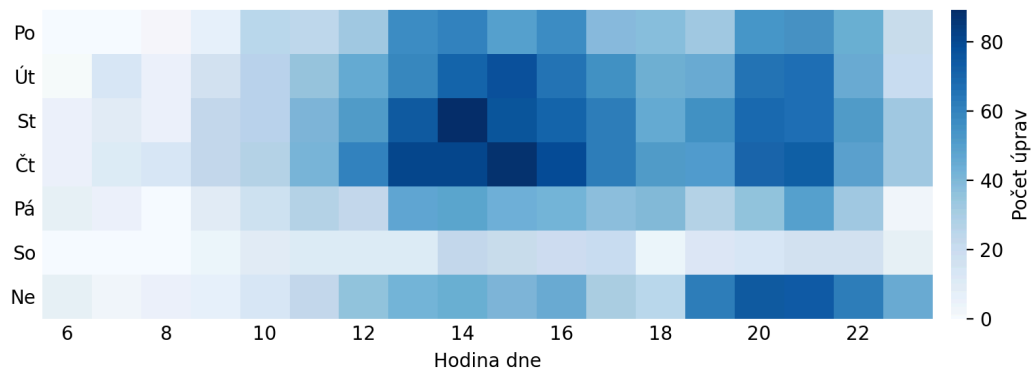
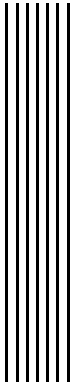


Figure 4.1: Počet úprav podle dne v týdnu a hodiny ve sledovaných relacích

4.1 Diskuse výsledků

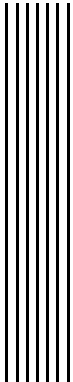
Výsledky potvrzují, že pro menší týmy jsou oba přístupy rovnocenné a rozhoduje spíše jednoduchost implementace. Při větším počtu souběžných uživatelů má CRDT jasnou výhodu v latenci i v odolnosti vůči výpadkům spojení. Doplňující rozhovory s uživateli, vedené podle zásad kvalitativního výzkumu [4], ukázaly, že rozdíl v latenci pod sto milisekund uživatelé nevnímají, zato ztrátu rozepsaného textu po výpadku spojení považují za zásadní problém.



Závěr

Práce porovnála operační transformaci a bezkonfliktní replikované datové typy jako dva přístupy k synchronizaci dokumentů při společné editaci v reálném čase. Na prototypu webového editoru jsme ukázali, že CRDT umožňují jednodušší server bez centrálního řazení operací a při větším počtu uživatelů nabízejí nižší latenci.

Hlavní nevýhodou CRDT zůstává větší objem ukládaných dat. Dalším krokem proto bude ověřit, jak velikost dat ovlivňuje pravidelné zhušťování logu do snímků a jak se prototyp chová při dlouhodobém provozu s desítkami tisíc dokumentů.



Literatura

- [1] C. A. Ellis and S. J. Gibbs, “Concurrency control in groupware systems,” in *Proceedings of the 1989 ACM SIGMOD International Conference on Management of Data*, New York: ACM, 1989, pp. 399–407. doi: 10.1145/67544.66963.
- [2] M. Shapiro, N. Preguiça, C. Baquero, and M. Zawirski, “Conflict-free replicated data types,” in *Stabilization, Safety, and Security of Distributed Systems*, Berlin: Springer, 2011, pp. 386–400. doi: 10.1007/978-3-642-24550-3_29.
- [3] M. Kleppmann, *Designing data-intensive applications*. Sebastopol: O’Reilly Media, 2017.
- [4] J. Hendl, *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005.